

Dětenice

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Jičín

Nadmořská výška: 224 m n. m.

Počet obyvatel: 689

Adresa URL: www.obecdetenice.cz

Okres: Jičín

GPS souřadnice: 50.368081N, 15.170520E

První pís. zmínka: 1052 (970 let)

PSČ: 507 24

Historie obce Dětenice

Z obecních kronik je možné vyčíst bohatou historii Dětenic. Obec Dětenice patří ke starým charvátským osadám. Zdejší krajina byla osídlená již v době neolitické lidem rolnickým, jak o tom svědčí nalezené kamenné ráhno a neolitická popelnice. Pověst vypráví, že Dětenice vznikly na místě, kde kníže Břetislav I., když projížděl se svou družinou krajem, našel dva malé opuštěné chlapce, kterých se mu zželelo. Proto se jich ujal a zanechal s nimi několik svých lidí, aby je chránili a vychovali. Zdejší krajinu jim dal za výživu. Podle nalezených dětí byla prý zdejší osada nazvána Dětinice - dnes Dětenice. Podle řídicího učitele a historika Václava Kubíka se jedná o jméno z kmene Charvatů.(Dětenice pochází od Dětena.)

Dětenice během staletí vystřídaly mnoho majitelů, kteří jsou zaznamenáni v obecních a školních kronikách, pro přehled uvádím jen ty nejvýznamnější. První písemná zmínka o Dětenicích je z roku 1052 v "nadační listině" Kolegiálního kostela ve Staré Boleslavi, kterému Přemyslovec Břetislav I. obec daroval za odvezení těla sv. Vojtěcha z Hvězdna a usmíření papeže. Směnou s kapitulou staroboleslavskou získalo obec pražské biskupství a rod Markvarticů, u nichž bylo oblíbené jméno Beneš. Beneš z Valdštiny a Dětenic (1269-1318) založil v místech, dřevěné tvrze pevné sídlo. V dnešním zámku jsou stále patrné zbytky zámecké věže a ranně gotické sklepy. Benešové byli i patrony kostela v nedalekých Osojnicích, který již v roce 1384 měl vlastního faráře. Beneš Bílý podle pověsti sedával v lesíku Na Viničkách pod kamenitou skalkou, kde tajně čítával husitské knihy, neboť jeho žena byla katolička. Kameny z této skalky byly v 19.století vylámaný a převezeny do zámeckého parku. Kolem roku 1405 se stal majitelem panství německý konšel Mikuláš Zábravský, biskupství pražské si svůj díl podrželo až do husitských válek. Za husitských válek se majitelé střídali. Zdejší obyvatelé se stali husity, kostel v Osojnicích se také změnil na husitský(1421-1650). V roce 1503 panství koupili páni Křinečtí, kteří podporovali stranu "pod obojí" a Českobratrskou školu v Mladé Boleslavi. Posledním z rodu "Hronoviců" čili Křineckých byl Jiří Křinecký, který nechal postavit na zámku věž s hodinami, gotická věž přestavěna na renesanční.

Za účast na povstání proti Ferdinandu I., po bitvě na Bílé hoře (8.11.1620) bylo jeho jmění zabaveno a prodáno v dražbě Albrechtu z Valdštejna. V Dětenicích bylo v tu dobu obydlených 5 statků a 27 chalup. Po smrti Albrechta z Valdštejna (1634) získal panství jeho synovec Adam z Valdštejna. Adamův vnuk Oktavián (1670-1717)nechal vystavět morovou sochu sv. Salvatora (1713), sochu pany Marie u Suchánku, Barbory v zámeckém parku a Jana Nepomuckého na návsi v Dětenicích, nechal zřídit i zámeckou kapli. Rozšířil kostel Narození Panny Marie v Osojnicích roku 1650 a z husitského ho přeměnil na katolický, daroval mu tři zvony, nechal zde vystavět novou faru (1663) a při ní školu (1665). Ke kostelu v Osenicích byly

přifařeny obce Dětenice, Brodek, Bačalky, Hoření a Dolní Rokytňany, Lično, Hejkovice a Prodašice. Oktavián byl velmi přísný katolík, a když obyvatelé - kališníci odmítli jít do katolického kostela, nechal je tam nahnat vojáky na koních. Poddaní však novou faru zapálili a shořela i škola. Oktavián z Valdštejna tedy nechal (1673) vystavět školu v

Dětenicích čp. 14.

Osenický kostel stál až do r.1865, kdy byl zbořen. Jeho kameny byly dány do základů nového kostela (1865). Z dalších majitelů panství stojí za zmínku hrabě Jan Cllamm-Gallas(1760), který dal vykácet značné množství lesů, postavil Nový dvůr a zámek nechal přestavět v pozdně barokním slohu do dnešní podoby. Spojil opět panství Dětenické a Rožďalovické. Na návrší k Osenicům dal vysázet vinice (dnes Na Viničkách). Jeho syn Karel nechal Na Viničkách vystavět lázně (dnes hájovna) pro svou nemocnou paní, která však, přestože ji každé ráno do koupele vyprovázela, zemřela a zanechala mu tříletou dcerku. Hrabě si vzal život a poručník malé Alosie panství prodal.

Nový majitel Baron Wimmer(1790-1808)zřídil u hasinského rybníka pilu (dnes Pilský rybník), obec Brodek rozšířil z pěti na 65 čísel. Další majitel Filip Wessenberk (1808-1866) zrušil většinu zdejších rybníků a tím zbavil krajinu zimnice. R.1820 opravil zámek do dnešní podoby, obnovil zámeckou kapli a založil dvůr Filipen. Roku 1826 byla postavena nová škola v Osenicích. V době, kdy panství připadlo jeho vnukovi, byly odtrženy Mcely. Mladý Filip byl velký cestovatel. Ze svých cest přivezl opičku a malého černochoha Táhu, který byl v Osenickém kostele pokřtěn na jméno Jindřich (tento křest je znázorněn na oltářním obraze). Po smrti Filipa Wessenberka připadlo panství řádu Maltézských rytířů (1867), jejichž členem byl. Za řádu Maltézských rytířů (1866-1903) byla v Osenicích založena cihelna (1900), otevřena železniční dráha z Bakova do Kopidlna (1882), opraven pivovar, postavena kaple na návsi (1876) a nová škola v Dětenicích vyrostla na místě vyhořelé vinopalny (1876). Byl rozšířen zámecký park, ve kterém k rokokovým soškám přibýly další spolu se zámeckou kašnou (dílem Fr. Rouse)a byly přistavěny terasy k zámku.

Živnostenský spolek byl v roce 1840 založen pro Dětenice a okolí. Od roku 1868 pracoval v Dětenicích divadelní spolek vedený řídícím učitelem Aloisem Foerstem. Na jehož tradice se naše škola pokouší navázat (od r.1892 Občanská Beseda Tyl). O rok později byla založena obecní knihovna, která funguje dodnes. V roce 1900 byl převeden poštovní úřad z nádraží do vsi (dům čp. 112).

Roku 1903 koupili Dětenice bratři Blochové, kteří přestavěli dvory, zřídili polní dráhu a zavedli elektrizaci. Během roku 1919 byla v obci zřízena četnická stanice a založen Sokol. Během roku 1921 proběhlo sčítání lidu. Při sčítání lidu roku 1921 měla obec Dětenice 729 obyvatel. Obydlených domů se zde napočítalo 135, neobydlených 5. Ve Brodku žilo v tuto dobu 443 osob. Stálo zde 72 obydlí a dva neobydlené. Roku 1922 byla vystavěna semenárna, která je od roku 1977 rozdělena na SEMPRU a OSEVU, byla vybudována úzkokolejka do cukrovaru v Libáni.

Posledním majitelem panství byl (1926 -1945) Ing.Emanuel Řehák. Na zámku každoročně probíhaly dožínkové i jiné slavnosti, na které byli obyvatelé Dětenic zváni. E.Řehák věnoval zdejší Sokolům (1935) starou kovárnu, ze které byla přestavěna Sokolovna (1935), která sloužila i jako školní tělocvična. Kromě cvičení se zde hrálo divadlo, promítalo se kino, škola zde předváděla svá vystoupení.

V roce 1938 bylo ke škole dostavěno další patro. Zemská školní rada povolila 28.6.1938 zdejší školní obci neújezdní měšťanskou školu. V době okupace byla škola zabráná německými uprchlíky, žáci se v tuto dobu učili v hostinci na Brodku (každá třída 2 dny v týdnu).

2.3.1948 byl Řehákův statek zestátněn. V budově zámku byla nejprve zřízena učňovská zahradnická

škola, od roku 1959 pak internátní zvláštní škola. Vybavení a památné předměty byly podle kronik převezeny do Libáně a Starých Hradů, ale ani na jednom z míst se nenacházejí a jejich uložení jinde není známo.

Poválečná historie obce je již méně pestrá a zajímavá, v podstatě se shoduje s ostatními venkovskými dějinami v našem státě, proto se o ní zmíním jen krátce. 18.12.1949 - místní školní rada spolu se školou osenickou a pořádala velkou oslavu na počest 90. narozenin J. B. Foerstra s koncertem nymburského Hlaholu. V roce 1949 měla obec Dětenice 171 domů se 628 obyvateli, v Brodku žilo 350 obyvatel v 99 domech. Během roku 1950 fungovala v místní škole sňatková síň. Po roce 1953 bylo založeno JZD. V roce 1956 byly vystavěna nová cesta k Libáni. Od roku 1962 se zrušila osenická škola a žáci začali docházet do Dětenic. 1.6.1969 byl zaveden rychloautobus Pecka - Praha, který byl dobrým spojením obce s hlavním městem. 1972 byla vystavěna prodejna v Brodku. 1974 proběhla stavba nové budovy pošty a v Dětenicích byla postavena autobusová zastávka. Roku 1977 se semenárna dělí na Sempru a Čistící stanici.

V roce 1978 měly Dětenice 461 obyvatel, Brodek 268, Osenice 160 a Rokytňany 125 obyvatel. Všechny čtyři obce patřily pod MNV - Dětenice. Během roku 1979 se v Osenicích stavěly panelové domy pro zaměstnance družstva a cihelny. Od této doby je kronika obce vedena velmi nedbale, takže z ní není možné vyčíst další údaje. V osmdesátých letech muselo být zastaveno cvičení v Sokolovně, protože budova nešla vytopit a začala chátrat. Od roku 1991 byla přemístěna internátní zvláštní škola, prázdný zámek chátral v majetku Okresního úřadu Jičín. V roce 1998 koupil zámek i s parkem pan Ondráček, který jej upravuje na své reprezentativní sídlo.

